

II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 24ης Σεπτεμβρίου 1998

για την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας οπτικοακουστικών υπηρεσιών και υπηρεσιών πληροφόρησης μέσω της προώθησης εθνικών πλαισίων με σκοπό την επίτευξη συγκρίσιμου και αποτελεσματικού επιπέδου προστασίας των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας

(98/560/EK)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 130,

την πρόταση της Επιτροπής,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ⁽¹⁾,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽²⁾,

Εκτιμώντας:

- (1) ότι η Επιτροπή ενέκρινε το Πράσινο Βιβλίο για την προστασία των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας στο πλαίσιο των οπτικοακουστικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών πληροφόρησης στις 16 Οκτωβρίου 1996 και ότι το Συμβούλιο το υποδέχτηκε ευνοϊκά κατά τη σύνοδό του της 16ης Δεκεμβρίου 1996·
- (2) ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ⁽³⁾, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή ⁽⁴⁾ και η Επιτροπή των Περιφερειών ⁽⁵⁾ εξέδωσαν γνώμες σχετικά με το Πράσινο Βιβλίο·
- (3) ότι τα συμπεράσματα της διαδικασίας διαβούλευσης των ενδιαφερόμενων μερών υποβλήθηκαν από την Επιτροπή στο Συμβούλιο κατά τη σύνοδό του της 30ής Ιουνίου 1997 και έτυχαν ομόφωνης θετικής υποδοχής από το τελευταίο·

- (4) ότι η Επιτροπή ενέκρινε στις 16 Οκτωβρίου 1996 την ανακοίνωση για το παράνομο και επιβλαβές υλικό στο Ιντερνέτ (Διαδίκτυο)· ότι στις 17 Φεβρουαρίου 1997, το Συμβούλιο και οι αντιπρόσωποι των κυβερνήσεων των κρατών μελών, συνελθόντες στο πλαίσιο του Συμβουλίου ενέκριναν το φήφισμα για το παράνομο και επιβλαβές περιεχόμενο του Ιντερνέτ ⁽⁶⁾· ότι, στις 24 Απριλίου 1997, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε γνώμη σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής για το παράνομο και επιβλαβές υλικό στο Ιντερνέτ, ότι οι εργασίες αυτές συνεχίζονται κατά τρόπο που συμπληρώνει την παρούσα σύσταση, εφόσον ασχολούνται με όλες τις μορφές παράνομου και επιβλαβούς υλικού ειδικά στο Ιντερνέτ·
- (5) ότι η παρούσα σύσταση αφορά, ειδικότερα, ζητήματα προστασίας των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας στις οπτικοακουστικές υπηρεσίες και υπηρεσίες πληροφόρησης που καθίστανται διαθέσιμες για το κοινό, ανεξάρτητα από τον τρόπο μετάδοσης (π.χ. εκπομπή, ιδιόκτητες υπηρεσίες άμεσης επικοινωνίας (on-line) ή υπηρεσίες στο Ιντερνέτ)·
- (6) ότι, για την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας οπτικοακουστικών υπηρεσιών και υπηρεσιών πληροφόρησης και την προσαρμογή της στην τεχνολογική εξέλιξη και τις διαρθρωτικές αλλαγές, έχουν κεφαλαιώδη σημασία η ενημέρωση, η ευαισθητοποίηση και η εκπαίδευση των χρηστών· ότι αυτό αποτελεί επίσης προϋπόθεση για την πλήρη συμμετοχή του ευρωπαίου πολίτη στην κοινωνία της πληροφορίας· ότι, για το λόγο αυτό, πέραν των μέτρων προστασίας των ανηλίκων και καταπολέμησης του παράνομου υλικού που θίγει την

⁽¹⁾ Γνώμη που διατυπώθηκε στις 13 Μαΐου 1998 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

⁽²⁾ ΕΕ C 214 της 10. 7. 1998, σ. 25.

⁽³⁾ ΕΕ C 339 της 10. 11. 1997, σ. 420.

⁽⁴⁾ ΕΕ C 287 της 22. 9. 1997, σ. 11.

⁽⁵⁾ ΕΕ C 215 της 16. 7. 1997, σ. 37.

⁽⁶⁾ ΕΕ C 70 της 6. 3. 1997, σ. 1.

ανθρώπινη αξιοπρέπεια, πρέπει να προωθηθεί η νόμιμη και υπεύθυνη χρήση των οπτικοακουστικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών πληροφόρησης, μεταξύ άλλων και μέσω της άσκησης μέτρων γονικού ελέγχου·

- (7) ότι η οδηγία 97/36/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1997, για την τροποποίηση της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ του Συμβουλίου, για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την άσκηση τηλεοπτικών δραστηριοτήτων⁽¹⁾, και ιδίως τα άρθρα 22, 22α και 22β, προβλέπει πλήρες σύνολο μέτρων για την προστασία των ανηλίκων από τις τηλεοπτικές εκπομπές ούτως ώστε να εξασφαλίσει την ελεύθερη κυκλοφορία των τελευταίων·
- (8) ότι η ανάπτυξη των οπτικοακουστικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών πληροφόρησης είναι ζωτικής σημασίας για την Ευρώπη λαμβανομένων υπόψη των σημαντικών δυνατοτήτων τους τόσο στον τομέα της εκπαίδευσης, της πρόσβασης στην πληροφορία και στον πολιτισμό, όσο και στην οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης·
- (9) ότι η πλήρης αξιοποίηση των δυνατοτήτων αυτών προϋποθέτει την ύπαρξη αποδοτικής και καινοτόμου βιομηχανίας στην Κοινότητα· ότι η ευθύνη περιέρχεται πρωτίστως στις επιχειρήσεις για εξασφάλιση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους, με τη στήριξη των δημόσιων αρχών, όπου αυτό είναι σκόπιμο·
- (10) ότι η δημιουργία του κλίματος εμπιστοσύνης που είναι αναγκαίο για την ανάπτυξη της βιομηχανίας οπτικοακουστικών υπηρεσιών και υπηρεσιών πληροφόρησης μέσω της απομάκρυνσης των εμποδίων για την ανάπτυξη και την πλήρη ανταγωνιστικότητα της εν λόγω βιομηχανίας προωθείται με την προστασία ορισμένων σημαντικών γενικών συμφερόντων, όπως η προστασία των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας·
- (11) ότι η ανάπτυξη περιβάλλοντος που ευνοεί τη συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων του τομέα σε ζητήματα προστασίας των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας θα συμβάλει στη βελτίωση της γενικής ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας οπτικοακουστικών υπηρεσιών και υπηρεσιών πληροφόρησης·
- (12) ότι η ύπαρξη ορισμένων τεχνολογικών προϋποθέσεων επιτρέπει υψηλό επίπεδο προστασίας των προαναφερομένων σημαντικών γενικών συμφερόντων, ιδίως της προστασίας των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, και, κατά συνέπεια, την αποδοχή των υπηρεσιών αυτών από όλους τους χρήστες·
- (13) ότι, συνεπώς, είναι σημαντικό οι επιχειρήσεις να ενθαρρυνθούν να αναπτύξουν ένα εθνικό δίκτυο αυτορρύθμισης μέσω της συνεργασίας τους με τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη· ότι η αυτορρύθμιση μπορεί να προσφέρει στις επιχειρήσεις τα μέσα ταχύ-

τατης προσαρμογής τους στην επιταχυνόμενη τεχνική πρόοδο και τις αγορές παγκόσμιας κλίμακας·

- (14) ότι η προστασία των γενικών συμφερόντων με τον τρόπο αυτό πρέπει να επιδιωχθεί εντός των πλαισίων των θεμελιωδών αρχών του σεβασμού του ιδιωτικού βίου και της ελευθερίας της έκφρασης, όπως αυτές καθιερώνονται στα άρθρα 8 και 10 της ευρωπαϊκής σύμβασης για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών και όπως αναγνωρίζονται στο άρθρο ΣΤ παράγραφος 2 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου ως γενικές αρχές κοινοτικού δικαίου·
- (15) ότι οποιοδήποτε μέτρο για τον περιορισμό αυτών των δικαιωμάτων και ελευθεριών πρέπει να μην εισάγει διακρίσεις και να είναι αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου καθώς και αυστηρά ανάλογο προς τους περιορισμούς που επιβάλλει·
- (16) ότι ο παγκόσμιος χαρακτήρας των δικτύων επικοινωνίας καθιστά αναγκαία τη διεθνή προσέγγιση των ζητημάτων προστασίας των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας στις οπτικοακουστικές υπηρεσίες και τις υπηρεσίες πληροφόρησης, ότι, υπ' αυτή την έννοια, η ανάπτυξη ενός κοινού ενδεικτικού πλαισίου σε ευρωπαϊκό επίπεδο καθιστά δυνατή την προώθηση των ευρωπαϊκών αξιών και ταυτόχρονα συμβάλλει αποφασιστικά στη διεθνή συζήτηση·
- (17) ότι είναι θεμελιώδους σημασίας να γίνεται διάκριση μεταξύ των ζητημάτων που αφορούν παράνομο περιεχόμενο που θίγει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και των ζητημάτων που αφορούν υλικό που, αν και νόμιμο, ενδέχεται να βλάψει τους ανηλικούς θίγοντας τη σωματική, πνευματική ή ηθική τους ανάπτυξη· ότι οι δύο αυτές προβληματικές πιθανόν να απαιτούν διαφορετική προσέγγιση και διαφορετικές λύσεις·
- (18) ότι οι εθνικές νομοθεσίες των κρατών μελών που ορίζουν τους κανόνες και τις αρχές που διέπουν την προστασία των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, αντανακλούν την πολυμορφία του πολιτισμού και τις εθνικές και τοπικές ευαισθησίες· ότι, στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας·
- (19) ότι, λόγω του διεθνικού χαρακτήρα των δικτύων επικοινωνιών, η αποτελεσματικότητα των εθνικών μέτρων θα ενισχυθεί, στο επίπεδο της Κοινότητας, με το συντονισμό των εθνικών πρωτοβουλιών και των αρχών που έχουν αναλάβει την εφαρμογή τους σύμφωνα με τις αντίστοιχες ευθύνες και λειτουργίες των ενδιαφερομένων μερών και με την ανάπτυξη της συνεργασίας και την ανταλλαγή κανόνων ορθής πρακτικής σε συναφείς τομείς·
- (20) ότι, ως συμπληρωματικό μέτρο, το οποίο να σέβεται πλήρως τα συναφή κανονιστικά πλαίσια σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο, η ανάπτυξη της αυτορρύθμισης των φορέων θα πρέπει να συμβάλλει στην ταχεία εφαρμογή συγκεκριμένων λύσεων στα προβλήματα προστασίας των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, διατηρώντας παράλληλα την αναγκαία ευελιξία ούτως ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι αλματώδεις εξελίξεις των οπτικοακου-

⁽¹⁾ ΕΕ L 202 της 30. 7. 1997, σ. 60.

στικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών πληροφόρησης·

- (21) ότι η συμβολή της Κοινότητας, η οποία αποσκοπεί στη συμπλήρωση της δράσης των κρατών μελών σε θέματα προστασίας των ανηλίκων και της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας στον τομέα των οπτικοακουστικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών πληροφόρησης, θα πρέπει να στηρίζεται στην πλήρη εκμετάλλευση των υφιστάμενων μέσων·
- (22) ότι θα πρέπει να υπάρχει στενός συντονισμός των διάφορων σχετικών πρωτοβουλιών που έχουν αναληφθεί παράλληλα με την παρακολούθηση του Πράσινου Βιβλίου, ιδίως των εργασιών που διεξάγονται στο πλαίσιο της παρακολούθησης της ανακοίνωσης «Παράνομο και επιβλαβές υλικό στο Ιντερνέτ», στις οποίες περιλαμβάνεται το ψήφισμα που ενέκριναν στις 17ης Φεβρουαρίου 1997 το Συμβούλιο και οι αντιπρόσωποι των κυβερνήσεων των κρατών μελών, συνελθόντες στα πλαίσια του Συμβουλίου, το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του 1997 και οι δύο εκθέσεις της ομάδας εργασίας που υποβλήθηκαν στο Συμβούλιο στις 28 Νοεμβρίου 1996 και στις 27 Ιουνίου 1997, των εργασιών που πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 226 της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ του Συμβουλίου για το συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την άσκηση τηλεοπτικών δραστηριοτήτων⁽¹⁾, και των εργασιών για θέματα συνεργασίας στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων·
- (23) ότι η εφαρμογή της παρούσας σύστασης θα είναι στενά συντονισμένη με την εφαρμογή οποιουδήποτε ενδεχόμενου νέου μέτρου που απορρέει από τις εργασίες για την παρακολούθηση της ανακοίνωσης της Επιτροπής για το παράνομο και επιβλαβές υλικό στο Ιντερνέτ,

I. ΣΥΝΙΣΤΑ στα κράτη μέλη να συμβάλουν στη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης, το οποίο θα προαγάγει την ανάπτυξη τη βιομηχανίας οπτικοακουστικών υπηρεσιών και υπηρεσιών πληροφόρησης, με τους ακόλουθους τρόπους:

- 1) προάγοντας, συμπληρωματικά ως προς το κανονιστικό πλαίσιο, την εθελοντική θέσπιση εθνικών πλαισίων για την προστασία των ανηλίκων και της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας στις οπτικοακουστικές υπηρεσίες και τις υπηρεσίες πληροφόρησης, μέσω:

— της ενθάρρυνσης, σύμφωνα με τις εθνικές παραδόσεις και πρακτικές, της συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών (όπως χρήστες, καταναλωτές, επιχειρήσεις και δημόσιες αρχές) στον καθορισμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των εθνικών μέτρων στους τομείς που καλύπτει η παρούσα σύσταση,

— της θέσπισης εθνικού πλαισίου για την αυτορρύθμιση από τους φορείς εκμετάλλευσης υπηρεσιών άμεσης επικοινωνίας (on-line), λαμβανομένων υπόψη των ενδεικτικών αρχών και της μεθόδου που περιγράφονται στο παράρτημα,

— της συνεργασίας, σε επίπεδο Κοινότητας, για την ανάπτυξη συγκρίσιμων μεθόδων αξιολόγησης·

- 2) ενθαρρύνοντας τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς που υπάγονται στην αρμοδιότητά τους να πραγματοποιούν έρευνα και να πειραματίζονται, σε εθελοντική βάση, σχετικά με νέα μέσα προστασίας των ανηλίκων και ενημέρωσης των θεατών, ως συμπλήρωμα των εθνικών και κοινοτικών κανονιστικών πλαισίων που διέπουν τις ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις·

- 3) λαμβάνοντας αποτελεσματικά μέτρα, όπου χρειάζεται και είναι εφικτό, για να μειώσουν τα πιθανά εμπόδια στην ανάπτυξη της βιομηχανίας υπηρεσιών άμεσης επικοινωνίας (on-line), χωρίς να εγκαταλείπουν την καταπολέμηση του παράνομου περιεχομένου που θίγει την ανθρωπίνη αξιοπρέπεια, μέσω:

— της διεκπεραίωσης καταγγελιών και της διαβίβασης των απαραίτητων πληροφοριών σχετικά με ισχυρισμούς περί παράνομου περιεχομένου στις αρμόδιες αρχές σε εθνικό επίπεδο,

— της διεθνικής συνεργασίας μεταξύ των αρχών που είναι αρμόδιες για την εξέταση των καταγγελιών, με σκοπό την καλύτερη εφαρμογή των εθνικών μέτρων·

- 4) προωθώντας, με σκοπό την ενθάρρυνση της αξιοποίησης των τεχνολογικών εξελίξεων, επιπλέον των υφιστάμενων νομικών και λοιπών μέτρων σχετικά με τις υπηρεσίες ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών, σε συμφωνία με αυτά και σε στενή συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη:

— δράση που να δίδει στους ανηλίκους τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν υπεύθυνα τις on-line οπτικοακουστικές υπηρεσίες και υπηρεσίες πληροφόρησης, ιδίως με μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση των γονέων και των πάσης φύσεως παιδαγωγών σχετικά με τις δυνατότητες των νέων υπηρεσιών και με τα κατάλληλα μέσα προστασίας των ανηλίκων,

— δράση που να διευκολύνει, όπου ενδείκνυται και είναι απαραίτητο, τον προσδιορισμό υλικού και υπηρεσιών ποιότητας και την πρόσβαση των ανηλίκων σε αυτά, μεταξύ άλλων διά της παροχής μέσων πρόσβασης σε εκπαιδευτικά ιδρύματα και δημόσιους χώρους.

II. ΣΥΝΙΣΤΑ στις ενδιαφερόμενες βιομηχανίες και μέρη:

- 1) να συνεργαστούν, σύμφωνα με τις εθνικές παραδόσεις και πρακτικές, με τις αρμόδιες αρχές για τη δημιουργία διαρθρώσεων εκπροσώπησης όλων των ενδιαφερομένων μερών σε εθνικό επίπεδο, προκειμένου, μεταξύ άλλων, να διευκολύνουν τη συμμετοχή στο συντονισμό σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο στους τομείς που καλύπτει η παρούσα σύσταση·

⁽¹⁾ ΕΕ L 298 της 17. 10. 1989, σ. 23· οδηγία όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 97/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 202 της 30. 7. 1997, σ. 60).

- 2) να συνεργαστούν στη σύνταξη κωδίκων δεοντολογίας για την προστασία των ανηλίκων και της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας που θα ισχύουν για την παροχή on-line υπηρεσιών, προκειμένου, μεταξύ άλλων, να δημιουργήσουν ευνοϊκό περιβάλλον για την ανάπτυξη των νέων υπηρεσιών, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές και τη μέθοδο που περιγράφονται στο Παράρτημα·
- 3) να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν πειραματικά, σε εθελοντική βάση, νέα μέσα προστασίας των ανηλίκων και ενημέρωσης των θεατών, όσον αφορά τις υπηρεσίες ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης, προκειμένου να ενθαρρυνθεί η καινοτομία και ταυτόχρονα να βελτιωθεί η προστασία αυτή·
- 4) να αναπτύξουν θετικά μέτρα υπέρ των ανηλίκων, μεταξύ των οποίων πρωτοβουλίες για τη διευκόλυνση της ευρύτερης πρόσβασής τους στις οπτικοακουστικές υπηρεσίες και υπηρεσίες πληροφόρησης, αποφεύγοντας ταυτόχρονα το εν δυνάμει επιζήμιο υλικό·
- 5) να συνεργάζονται στην τακτική παρακολούθηση και αξιολόγηση των πρωτοβουλιών που αναλαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο κατ' εφαρμογή της παρούσας σύστασης.

III. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή:

- 1) να διευκολύνει, όποτε χρειάζεται με τα υφιστάμενα κοινοτικά χρηματοδοτικά μέσα, τη δικτύωση των αρχών που έχουν αναλάβει τον καθορισμό και την εφαρμογή εθνικών δικτύων αυτορρύθμισης, καθώς και την ανταλλαγή εμπειριών και στοιχείων ορθής πρακτικής, ιδίως σε σχέση με καινοτόμες προσεγγίσεις, σε επίπεδο Κοινότητας, ανάμεσα στα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη στους διάφορους τομείς που καλύπτονται από την παρούσα σύσταση·
- 2) να ενθαρρύνει τη συνεργασία καθώς και την ανταλλαγή εμπειριών και στοιχείων ορθής πρακτικής μεταξύ των διαρθρώσεων αυτορρύθμισης και των διαρθρώσεων διεκπεραίωσης καταγγελιών, ούτως ώστε να συμβάλει στη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης μέσω της καταπολέμησης της κυκλοφορίας παράνομου περιεχομένου που θίγει την ανθρωπινή αξιοπρέπεια στις on-line οπτικοακουστικές υπηρεσίες και υπηρεσίες πληροφόρησης·
- 3) να διευκολύνει, με τα κράτη μέλη, τη διεθνή συνεργασία στους διάφορους τομείς που καλύπτονται από την παρούσα σύσταση, ιδίως με την ανταλλαγή πείρας και ορθής πρακτικής μεταξύ φορέων και λοιπών ενδιαφερόμενων μερών της Κοινότητας και των εταίρων τους σε άλλα μέρη του κόσμου·
- 4) να αναπτύξει, σε συνεργασία με τις αρμόδιες εθνικές αρχές, μεθοδολογία αξιολόγησης των μέτρων που λαμβάνονται σύμφωνα με την παρούσα σύσταση, με ιδιαίτερη προσοχή στην εκτίμηση της ωφέλειας από τη διαδικασία συνεργασίας στο επίπεδο της Κοινότητας, και να υποβάλει, δύο έτη μετά την έκδοση της παρούσας σύστασης, έκθεση αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Βρυξέλλες, 24 Σεπτεμβρίου 1998.

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
J. FARNLEITNER

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ, ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ, ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΑΥΤΟΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑΣ ΣΤΙΣ ON-LINE ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ**Στόχος**

Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές αποσκοπούν στη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης στη βιομηχανία οπτικοακουστικών υπηρεσιών on-line και υπηρεσιών πληροφόρησης, μέσω της εξασφάλισης ευρείας συνοχής, σε επίπεδο Κοινότητας, κατά την ανάπτυξη, εκ μέρους των βιομηχανιών και των λοιπών ενδιαφερομένων μερών, εθνικών πλαισίων αυτορρύθμισης για την προστασία των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Οι υπηρεσίες που καλύπτονται από τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές είναι οι παρεχόμενες εξ αποστάσεως, με ηλεκτρονικά μέσα. Δεν περιλαμβάνονται οι ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές που καλύπτονται από την οδηγία 89/552/ΕΟΚ ή οι ραδιοφωνικές εκπομπές. Τα σκοπούμενα περιεχόμενα είναι εκείνα που καθίστανται διαθέσιμα για το κοινό και όχι για ιδιωτικές σχέσεις.

Αυτή η συνοχή θα ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας αυτορρύθμισης και θα παράσχει τη βάση για τη διεθνική συνεργασία μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών.

Λαμβάνοντας υπόψη τον εθελοντικό χαρακτήρα της διαδικασίας αυτορρύθμισης (με πρώτο στόχο τη συμπλήρωση της ισχύουσας νομοθεσίας) και με σεβασμό της πολυμορφίας των προσεγγίσεων και της ευαισθησίας στα διάφορα κράτη μέλη της Κοινότητας, οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές αφορούν τέσσερις βασικές συνιστώσες του εθνικού πλαισίου αυτορρύθμισης:

- τη διαβούλευση και την αντιπροσωπευτικότητα των ενδιαφερομένων μερών,
- τον (τους) κώδικα(-ες) δεοντολογίας,
- τις εθνικές αρχές που διευκολύνουν τη συνεργασία σε επίπεδο Κοινότητας,
- την εθνική αξιολόγηση των πλαισίων αυτορρύθμισης.

1. ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

Στόχος είναι να εξασφαλιστεί ότι ο καθορισμός, η εφαρμογή και η αξιολόγηση του εθνικού πλαισίου αυτορρύθμισης θα στηρίζονται στην πλήρη συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών, όπως των δημόσιων αρχών, των χρηστών, των καταναλωτών και των επιχειρήσεων που ενέχονται άμεσα ή έμμεσα στις βιομηχανίες οπτικοακουστικών υπηρεσιών και on-line υπηρεσιών πληροφόρησης. Οι αντίστοιχες αρμοδιότητες και καθήκοντα των ενδιαφερομένων μερών, τόσο των δημόσιων όσο και των ιδιωτικών, θα πρέπει να ορίζονται σαφώς.

Ο εθελοντικός χαρακτήρας της αυτορρύθμισης σημαίνει ότι η αποδοχή και η αποτελεσματικότητα του εθνικού πλαισίου αυτορρύθμισης αποτελούν συνάρτηση του βαθμού που τα ενδιαφερόμενα μέρη συμμετέχουν ενεργά στον καθορισμό, την εφαρμογή και την αξιολόγησή της.

Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη θα πρέπει επίσης να συμβάλουν σε πιο μακροπρόθεσμες εργασίες όπως η ανάπτυξη κοινών μέσων ή εννοιών (για παράδειγμα, σε θέματα επισήμανσης του περιεχομένου) ή η θέσπιση συνοδευτικών μέτρων (για παράδειγμα, σε θέματα ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης).

2. ΚΩΔΙΚΑΣ(ΕΣ) ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ**2.1. Γενικά**

Σκοπός είναι η θέσπιση, στο εθνικό πλαίσιο αυτορρύθμισης, βασικών κανόνων αυστηρά ανάλογων προς τους επιδιωκόμενους στόχους· οι κανόνες αυτοί θα πρέπει να εντάσσονται σε έναν ή περισσότερους κώδικες δεοντολογίας που να καλύπτουν τουλάχιστον τις κατηγορίες που ορίζονται στο σημείο 2.2· τους κώδικες αυτούς θα θεσπίσουν και θα εφαρμόζουν εθελοντικά οι ενδιαφερόμενοι φορείς (δηλαδή πρωτίστως η βιομηχανία).

Κατά τη θέσπιση των κανόνων αυτών θα πρέπει να ληφθούν υπόψη ιδίως:

- η πολυμορφία των υπηρεσιών και των λειτουργιών που επιτελούν οι διάφορες κατηγορίες φορέων (προμηθευτές δικτύου, πρόσβασης, υπηρεσιών, περιεχομένου κ.λπ.) και των ευθυνών του καθενός,
- η πολυμορφία που χαρακτηρίζει τα περιβάλλοντα και τις εφαρμογές των υπηρεσιών on-line (ανοικτά και κλειστά δίκτυα, εφαρμογές ποικίλων επιπέδων διαλογικότητας).

Ενόψει των ανωτέρω, οι φορείς μπορούν να οδηγηθούν στη δημιουργία ενός ή περισσότερων κωδικών δεοντολογίας.

Λαμβάνοντας υπόψη την πολυμορφία αυτή, η αναλογικότητα των θεσπιζόμενων κανόνων θα πρέπει να εκτιμάται σε σχέση:

- με τις αρχές της ελευθερίας της έκφρασης και της προστασίας του ιδιωτικού βίου καθώς και με την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών,
- με την αρχή της τεχνικής και οικονομικής σκοπιμότητας, δεδομένου ότι ο τελικός στόχος ανάπτυξης είναι η της κοινωνίας των πληροφοριών στην Ευρώπη.

2.2. Περιεχόμενο του (των) κώδικα(-ων) δεοντολογίας

Ο (οι) κώδικας(-ες) δεοντολογίας θα πρέπει να καλύπτει(-ουν) τα ακόλουθα:

2.2.1. Προστασία των ανηλίκων

Στόχος: να δίδεται στους ανηλίκους η δυνατότητα να κάνουν υπεύθυνη χρήση των υπηρεσιών on-line και να αποφεύγεται η πρόσβασή τους, χωρίς τη συγκατάθεση των γονέων ή των παιδαγωγών τους, σε νόμιμο περιεχόμενο που ενδέχεται να βλάψει τη σωματική, πνευματική ή ηθική τους ανάπτυξη. Εκτός από συντονισμένες ενέργειες για την εκπαίδευση και την ευαισθητοποίηση των ανηλίκων, το σημείο αυτό θα πρέπει να καλύπτει τη θέσπιση ορισμένων κανόνων στους ακόλουθους τομείς:

α) Ενημέρωση των χρηστών

Στόχος: στο πλαίσιο της προώθησης της υπεύθυνης χρήσης των δικτύων, οι φορείς on-line υπηρεσίας πρέπει να ενημερώνουν τους χρήστες, όποτε είναι εφικτό, για τους τυχόν κινδύνους που εγκυμονεί η χρήση του περιεχομένου ορισμένων υπηρεσιών on-line και για τα διαθέσιμα μέσα προστασίας.

Οι κώδικες δεοντολογίας θα πρέπει συνεπώς να αντιμετωπίζουν, για παράδειγμα, το ζήτημα των βασικών κανόνων σχετικά με τη φύση των πληροφοριών που τίθενται στη διάθεση των χρηστών καθώς και με το χρόνο και τη μορφή ανακοίνωσής τους. Θα πρέπει να επιλέγονται οι καταλληλότερες ευκαιρίες για τη διάδοση της πληροφορίας (πώληση τεχνικών εξοπλισμών, σύναψη συμβάσεων με το χρήστη, web sites κ.λπ.)

β) Παρουσίαση νόμιμου περιεχομένου που ενδέχεται να βλάψει τους ανηλίκους

Στόχος: το νόμιμο περιεχόμενο που ενδέχεται να βλάψει τους ανηλίκους και να επηρεάσει τη σωματική, πνευματική ή ηθική τους ανάπτυξη θα πρέπει να παρουσιάζεται, όποτε είναι εφικτό, με τρόπο που να παρέχει στο χρήστη ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τον ενδεχομένως βλαβερό για τους ανηλίκους χαρακτήρα του.

Οι κώδικες δεοντολογίας θα πρέπει συνεπώς να αντιμετωπίζουν, για παράδειγμα, το ζήτημα των βασικών κανόνων με προορισμό τη βιομηχανία των υπηρεσιών on-line, τους χρήστες και τους προμηθευτές υλικού: οι κανόνες αυτοί θα πρέπει να ορίζουν τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες η προσφορά και η διάθεση βλαβερού για τους ανηλίκους περιεχομένου θα συνοδεύονται, όποτε είναι εφικτό, από προστατευτικά μέτρα, όπως:

- σελίδα προειδοποίησης (warning page), ηχητικό ή οπτικό σήμα,
- περιγραφική σήμανση ή/και ταξινόμηση του περιεχομένου,
- συστήματα ελέγχου της ηλικίας των χρηστών.

Ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να δίνεται πρωτίστως στα προστατευτικά μέσα που εφαρμόζονται, όσον αφορά την παρουσίαση, στο νόμιμο περιεχόμενο το οποίο καταφανώς είναι δυνατόν να βλάψει τους ανηλίκους, όπως για παράδειγμα το περιεχόμενο που περιέχει πορνογραφία ή βία.

γ) Στήριξη του γονικού ελέγχου

Στόχος: εφόσον είναι εφικτό, θα πρέπει να παρέχεται στους γονείς εκπαιδευτικούς και λοιπούς ασκούντες έλεγχο στον τομέα αυτόν, συνδρομή με εύχρηστα και ευέλικτα μέσα ώστε να μπορούν να εξασφαλίζουν ότι οι υπό την ευθύνη τους ανήλικοι, ακόμη και εάν δεν επιτηρούνται, έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες χωρίς να διακυβεύονται οι εκπαιδευτικές επιλογές των γονέων και εκπαιδευτικών.

Οι κώδικες δεοντολογίας θα πρέπει να αντιμετωπίζουν, για παράδειγμα, το ζήτημα των βασικών κανόνων σχετικά με τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες τίθενται στη διάθεση των χρηστών, όποτε είναι εφικτό, πρόσθετες υπηρεσίες ή συστήματα που διευκολύνουν την άσκηση του γονικού ελέγχου, περιλαμβανομένων:

- λογισμικών για φιλτράρισμα που τοποθετούνται και ενεργοποιούνται από το χρήστη,
- επιλογών φίλτρων που ενεργοποιούνται, έπειτα από αίτηση του τελικού χρήστη, από το φορέα της υπηρεσίας σε υψηλότερο επίπεδο (π.χ. περιορισμός της πρόσβασης σε προεπιλεγμένα sites ή γενική πρόσβαση στις υπηρεσίες).

δ) Διεκπεραίωση καταγγελιών («hotlines»)

Στόχος: να προωθηθεί η αποτελεσματική διαχείριση των καταγγελιών που αφορούν περιεχόμενο που δεν τηρεί τους κανόνες προστασίας ανηλίκων ή/και παραβιάζει το σχετικό κώδικα δεοντολογίας.

Οι κώδικες δεοντολογίας θα πρέπει να αντιμετωπίζουν, για παράδειγμα, το ζήτημα των βασικών κανόνων για τη διεκπεραίωση καταγγελιών και να ενθαρρύνουν τους φορείς να παρέχουν τα μέσα και τις υποδομές διαχείρισης που χρειάζονται για την εύκολη αποστολή και παραλαβή καταγγελιών (τηλέφωνο, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, φαξ), και να θεσπίσουν διαδικασίες διεκπεραίωσης καταγγελιών (ενημέρωση των προμηθευτών υλικού, ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ φορέων, απάντηση σε καταγγελίες κ.λπ.)

2.2.2. Προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας

Στόχος: στήριξη αποτελεσματικών μέτρων για την καταπολέμηση παράνομου περιεχομένου που προσβάλλει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

α) Ενημέρωση των χρηστών

Στόχος: οι χρήστες πρέπει, όποτε είναι εφικτό, να ενημερώνονται σαφώς για το τι διακινδυνεύουν όταν χρησιμοποιούν τις on-line υπηρεσίες ως προμηθευτές περιεχομένου, ούτως ώστε να προωθείται η νόμιμη και υπεύθυνη χρήση των δικτύων.

Οι κώδικες δεοντολογίας θα πρέπει συνεπώς να αντιμετωπίζουν, για παράδειγμα, το ζήτημα των βασικών κανόνων σχετικά με τη φύση των πληροφοριών που τίθενται στη διάθεση των χρηστών καθώς και με το χρόνο και τη μορφή ανακοίνωσής τους.

β) Διεκπεραίωση καταγγελιών («hotlines»)

Στόχος: να προωθηθεί η αποτελεσματική διεκπεραίωση των καταγγελιών που αφορούν παράνομο περιεχόμενο το οποίο θίγει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και κυκλοφορεί στις οπτικοακουστικές υπηρεσίες και υπηρεσίες on-line, σύμφωνα με τις αντίστοιχες ευθύνες και τα καθήκοντα των ενδιαφερομένων μερών, ούτως ώστε να μειωθεί ο όγκος του παράνομου περιεχομένου και η κακή χρήση των δικτύων.

Οι κώδικες δεοντολογίας θα πρέπει να αντιμετωπίζουν, για παράδειγμα, το ζήτημα των βασικών κανόνων σχετικά με τη διαχείριση των καταγγελιών και να ενθαρρύνουν τους φορείς να παρέχουν τα μέσα και τις υποδομές διαχείρισης που χρειάζονται για την εύκολη αποστολή και παραλαβή καταγγελιών (τηλέφωνο, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, φαξ) και να θεσπίσουν διαδικασίες διεκπεραίωσης καταγγελιών (ενημέρωση των προμηθευτών περιεχομένου, ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ φορέων, απάντηση σε καταγγελίες κ.λπ.)

γ) Συνεργασία των φορέων με δικαστικές και αστυνομικές αρχές

Στόχος: εξασφάλιση αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ των φορέων και των δικαστικών και αστυνομικών αρχών εντός των κρατών μελών, σύμφωνα με τις ευθύνες και τα καθήκοντα των ενδιαφερομένων μερών, σε θέματα καταπολέμησης της παραγωγής και κυκλοφορίας παράνομου περιεχομένου που θίγει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια στις οπτικοακουστικές υπηρεσίες και τις υπηρεσίες πληροφορικής on-line.

Οι κώδικες δεοντολογίας θα πρέπει να αντιμετωπίζουν, για παράδειγμα, το ζήτημα των βασικών κανόνων σχετικά με τις διαδικασίες συνεργασίας ανάμεσα στους φορείς και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας και την ελευθερία έκφρασης καθώς και τις σχετικές εθνικές νομοθετικές διατάξεις.

2.2.3. Παραβιάσεις των κωδικών δεοντολογίας

Στόχος: Προώθηση της αξιοπιστίας του (των) κώδικα(ων) δεοντολογίας, λαμβάνοντας υπόψη τον εθέλο-τικό χαρακτήρα της εφαρμογής του, με τη θέσπιση αποτρεπτικών μέτρων σε αναλογία με τη φύση των παραβιάσεων. Στο πνεύμα αυτό, θα πρέπει να προβλεφθούν, όπου αυτό είναι σκόπιμο, δυνατότητες προσφυγής και διαμεσολάβησης.

Οι κατάλληλοι κανόνες σχετικά με το θέμα αυτό θα πρέπει να εντάσσονται στους κώδικες δεοντολογίας.

3. ΕΘΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΟΥΝ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Στόχος: Διευκόλυνση της συνεργασίας σε επίπεδο Κοινότητας (ανταλλαγές πείρας και ορθής πρακτικής, από κοινού εργασία) μέσω της δικτύωσης των κατάλληλων διαρθρώσεων εντός των κρατών μελών, που να συνάδουν με τις εθνικές τους λειτουργίες και ευθύνες. Οι διαρθρώσεις αυτές μπορούν επίσης να καταστήσουν δυνατή τη διεύρυνση του πλαισίου συνεργασίας σε διεθνές επίπεδο.

Συνεργασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο σημαίνει:

— συνεργασία των ενδιαφερόμενων μερών:

το σύνολο των ενδιαφερόμενων μερών που συμμετέχουν στην κατάρτιση του εθνικού πλαισίου αυτορρύθμισης καλείται να συστήσει οργανισμό εκπροσώπησης σε εθνικό επίπεδο ούτως ώστε να διευκολύνονται οι ανταλλαγές εμπειριών, στοιχείων ορθής πρακτικής και η συνεργασία σε κοινοτικό και σε διεθνές επίπεδο,

— συνεργασία των εθνικών διαρθρώσεων διεκπεραίωσης καταγγελιών:

προκειμένου να διευκολυνθεί και να αναπτυχθεί η συνεργασία τους σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, τα μέρη που συμμετέχουν σε ένα αποτελεσματικό σύστημα διαχείρισης καταγγελιών καλούνται να ορίσουν ένα σημείο επαφής, σε εθνικό επίπεδο, για την ενίσχυση της συνεργασίας στην καταπολέμηση του παράνομου περιεχομένου, της ανταλλαγής εμπειριών και στοιχείων ορθής πρακτικής και τη βελτίωση της νόμιμης και υπεύθυνης χρήσης των δικτύων.

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΑΥΤΟΡΡΥΘΜΙΣΗΣ

Στόχος είναι να προβλεφθούν περιοδικές αξιολογήσεις, σε εθνικό επίπεδο, του πλαισίου αυτορρύθμισης όσον αφορά την αποτελεσματικότητά του στην προστασία των εν λόγω γενικών συμφερόντων, το κατά πόσον αυτό αντιστοιχεί με τους στόχους του και να προσαρμοστεί το πλαίσιο αυτορρύθμισης σταδιακά στην εξέλιξη της αγοράς, της τεχνολογίας και των τύπων χρήσης.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη καλούνται να δημιουργήσουν σύστημα αξιολόγησης, σε εθνικό επίπεδο, που να τους επιτρέπει να παρακολουθούν την πρόοδο της εφαρμογής του πλαισίου αυτορρύθμισης. Στο σύστημα αυτό θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η κατάλληλη ευρωπαϊκή συνεργασία, μεταξύ άλλων στην ανάπτυξη συγκρίσιμων μεθόδων αξιολόγησης.
